

PRIMORSKI DNEVIK

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I grupp

Cena 60 lir

Leto XXIV. Št. 237 (7130)

TRST, torek, 15. oktobra 1968

M. NIKEZIĆ V GLAVNI SKUPŠČINI ZDRUŽENIH NARODOV

Sistem varnosti mora soneti na spoštovanju listine OZN in načela miroljubnega sožitja

Angleški zunanji minister Stewart je izjavil, da se morajo nadaljevati napori za zблиžanje med vzhodom in zahodom - Indira Gandhi je pozvala na iskanje večjega ravnotežja med materialnimi in duhovnimi dobrinami

NEW YORK, 14. — Danes so potrdili, da je glavni tajnik OZN U Tant poslal zunanjim ministrom Francije, Velike Britanije, ZDA in Sovjetske zveze pismo v zvezi z morebitnim sestankom štirih veleisl na visoki ravni, da bi proučili mednarodna vprašanja, ki najbolj ogrožajo mir. Vsebinska pisma bo objavljena jutri.

Kakor je znano, je U Tant v začetku zasedanja glavne skupščine OZN 23. septembra poudaril, da bi tako konferenca bila koristna.

Med splošno razpravo v glavni skupščini je državni tajnik za zunanje zadeve Jugoslavije Marko Nikezić danes izrazil zaskrbljenost zaradi trenutnega položaja na svetu, zaradi kršitve načel listine OZN in uporabi sile pri reševanju mednarodnih sporov. Nadaljeval je, da vzhodna in zahodna vojna v Vietnamu, kriza na Blaznem vzhodu in zasedba Češkoslovaške niso po mnenju jugoslovanskega državnega tajnika samo žarišča sporov, temveč ustvarjajo vprašanje same osnove mednarodnega reda. Nikezić je priznal, da so velike sile in druge industrijske države dejavni dejavniki ravnotežja, brez katerih ni miru, toda one ne morejo izpolnjevati svoje vloge samo v okviru medsebojnega sodelovanja temveč združeno s ostalimi državami delovati pri rešitvi važnih svetovnih vprašanj. Svet ne more za vedno ostati razdeljen na vzhod in zahod, na svet velesil, katerih spori lahko spravijo svet na rob vojne. Bližnja politika, je ugotovil Nikezić, ne le da ni odstranila sporov in nestabilnosti, temveč je poslabšala mednarodne odnose, povzročila negotovo stanje.

Poraja se nova doktrina, v kateri vodilna sila sili, da ima zaradi višjih interesov bloka pravico, da intervenira na svojem področju, da vzpostavi tako stanje, ki mu ustreza. Bodočnost Evrope in njen miru se po mnenju Nikezića lahko zagotovi samo z enakopravno udeležbo vseh evropskih držav. Spoštovanje neodvisnosti in nevmešavanja v notranje zadeve teh držav so, je poudaril Nikezić, pogoj za zaščito miru in stabilizacijo.

SEVERNVIETNAMSKA TISKOVNA KONFERENCA V PARIZU

Za politično rešitev vietnamskega problema

Spravljive izjave Duong Van Minha

PARIZ, 14. — Če bi Američani bombardirali Severni Vietnam, bi to imelo brez dvoma epizodne učinke na postopno iskanje politične rešitve vietnamskega problema, je danes dopolnil izjavo glavnega vietnamskega delegata na pariskih pogajanjih Thana Le na tiskovni konferenci, ki jo on navadno priredi vsak ponedeljak. Nadalje je Thana Le spet poudaril nujnost, da Američani priznajo fronto narodne osvoboditve in da začnejo z njo pogajanja kot z avtentičnim predstavnikom južnovietnamskega ljudstva. Ni pa jasno odgovoril na vprašanje, če ima fronta FNO za edinega predstavnika Južnega Vietnama. Ponovi pa je, da bosta obe strani lahko razpravljali o drugih vprašanjih, če bi prenehala bombardiranje in druge sovražnosti proti Severnemu Vietnamu.

Po konferenci se je izvedelo, da posebni svetovalec hanojske delegacije Le Duc Tho danes odpotoval iz Pariza v Moskvo. Z njim je odšlo še šest njegovih potnih listov. Ni znano, kdaj se Le Duc Tho povrne. Čezmurni nad tem ugotovimo, da glasnik delegacije jim je dejal, da gre samo za potovanja, kakršnega Le Duc Tho večkrat opravi, ko gre v Hanoj na posvet z vlado. Ni pa povedal, koliko časa bo ostal Le Duc Tho v Vietnamu. Na točno vprašanje, če se bo Le Duc Tho vrnil v Pariz, pa ni odgovoril, da tega ne ve. Od 13. odgovoril, ko so se pričela ameriško-vietnamska pogajanja, je sedanja potovanja vietnamskega diplomata v Hanoj že tretje.

Medtem ko so ameriški bombniki tudi danes bombardirali Severni Vietnam, so bili na raznih mestih Južnega Vietnama številni spadi s četami FNO. Američani so metali bombe tudi na Južni Vietnam.

Prvič so danes četa FNO s 140 mm raketami bombardirala mesto Quang Ngai. Prej so se te rakete uporabljale samo proti oporiščem v severnih področjih Južnega Vietnama.

General Duong Van Minh (zadebeli Minh), ki je bil eden izmed najbolj vplivnih ljudi v Južnem Vietnamu, je dejal, da bi bil za prenehanje bombardiranja Severnega Vietnama, če bi lahko nekateri novi ukrepi v enaki meri ustavili komunistično infiltracijo na jug. "Tako tukaj kot v Severnem Vietnamu smo sivi Vietnamci," je dejal "Debeli Minh". "Karkoli bi mogli olajšati ali končati trpljenje ljud

terov meša v njene notranje zadeve. Jugoslavija, ki že leta sodeluje v mednarodnih odnosih, je tudi v bodoče pripravljena sodelovati z vsemi državami, ki spoštujejo njeno suverenost in neodvisnost. Jugoslovanske meje so odprte vsem brez razlike, in Jugoslavija sodi, da se ne more napredovati brez izkoriščanja izkušenj drugih. Jugoslavija posveča posebno pozornost sodelovanju s svojimi sosedi in z vsemi državami njenega področja in je prepričana, da je ohranitev miru in razvoj dobrososednih odnosov v interesu vseh držav. Na koncu svojega govora je Nikezić poudaril, da je v interesu nadaljevanja politike pogojačanja napetosti potrebno potrebno preprečiti vrnitev k hladni vojni, končati vojno v Vietnamu, rešiti krizo na Blaznem vzhodu in odstraniti vse posledice orožne intervencije na Češkoslovaškem.

Danes sta med splošno razpravo govorila tudi angleški zunanji minister Stewart in predsednica indijske vlade Indira Gandhi.

Stewart je izjavil, da je sovjetska okupacija Češkoslovaške povzročila tragičen zastoj pri napredovanju pri pomirjenju med vzhodom in zahodom, toda ti upori se morajo nadaljevati.

Glede evropskih vprašanj je Stewart izjavil, da bi temneja integracija zahodne Evrope pripeljala svet bliže pomirjenju, toda pogojačanje v tem smislu so bile do sedaj zaman. "Vsi vemo zakaj," je dodal Stewart.

O srednjem vzhodu je izjavil, da ni konkretne alternative za postopno razrešitev Gennara Javinega in da se politična rešitev ne sme še dalje odlašati. Priporočil je, da imajo neposredno prizadete države odgovornost, da preidejo od besed k dejanjem, da obrazložijo svoje pogoje Javinega in skupno z njim iščejo sporazum. Dodal je, da je dožnost vseh članov OZN zastaviti svoj vpliv na kot zagovorniki ene ali druge strani, temveč kot zagovorniki miru in Javinega odposlancev.

Glede neuspeha angleško-rodoslovskega pogajanja je Stewart izjavil, da je potrebno nadaljevati odločen gospodarski pritisk vsega sveta na Rodezijo.

Zatem je Stewart dejal, da govorijo o socializmu in je zavrnili Gromikovo tezo, češ da im Sovjetska zveza pravico evropske akcije, če bi bili življenjski interesi njene Commonwealtha ogroženi.

Stewart je dalje izjavil, da bo klub sovjetske akcije v CSSR Velika Britanija nadaljevala napore za dobre odnose z državami vzhodne Evrope. Dodal je, da bi najboljši ukrep, ki bi ga države, ki so zasedle Češkoslovaško, mogle sprejeti, bi bil umik četi iz CSSR.

Indira Gandhi je poudarila razločno potrebo narodov in dejavnike, ki vplivajo na politične razmere. Poudarila je nujnost ustavitve bombardiranja Severnega Vietnama. V zvezi s CSSR je poudarila načelo nevmešavanja in našo neodvisnost vseh držav, kar je temeljni kamen politike miroljubnega sožitja. Pozvala je na zavzemanje za raso enakopravnost.

Za vlado je finančni minister dejal, da vlada sprejema popravke, ker je v duhu celotnega zakonskega dekreta, da pa mora biti časovno omejen za dve leti. Obžaloval pa je tudi, da je zbornica sprejela popravke, katerega predhodno ni proučila posvetovalna komisija CI PE. Komunistična Barca pa je ugotovila, da se vlada vedno izgovarja s posvetovalnimi komisijami in tako dejansko odvrže odgovornost po lastnih zbornici. Glede sredstev pa je mnenja, da bo ENEL z lahko nadoknadil izgubo, če bo le rahlo zvišal tarife velikim industrijem, ki sedaj tako uživajo izredno ugodne tarife.

Sprejeti popravke ne zadeva državni proračun temveč dohodke ENEL, ki se bodo po predvidevanju zmanjšali za 56 milijard lir na leto.

Skupina liberalnih senatorjev je vložila zakonski predlog glede ločitve zakona. Osnutek je identičen osnutku, ki so ga vložili liberalni poslanci.

Tajnik KPI Longo in skupina ko-

in je izrazila dvom v učinkovitost pogodbe proti širjenju jedrskega orožja, dokler ne bodo jedrske države pripravljene izvajati zmerne nade seboj samini.

Indira Gandhi je protestirala, ker izraz "zahodni" velja kot sinonim koncepcije civilizacije. Poudarila je, da industrializirane družbe posvečajo mnogo bogastva pripravi in širjenju doktrine in skušajo vsi ti izdelki in razvoju norme in svoje metode. "Tisti, ki nam skušajo svetovati, je dodala Indira Gandhi, redko kdaj razumejo, da potrebujemo različne odgovore, rešitve, ki naj bodo primerne našemu tehniku, ki se presajajo iz tujine." Svetovalec je državam, ki dajejo temeljno važnost posesti materialnih dobrin, in kjer so mladi podvrženi naraščajoči nelagodnosti, naj iščejo boljše ravnotežje med materialnimi in duhovnimi dobrinami. Zaključila je: "Naša doba se je začela za vesoljsko dobo, toda jaz bi jo raje imenovala doba ljudi, ker množice, in ne samo viade, zahtevajo besedo."

KER NI BIL V ZBORNICI DOVOLJ POSLANCEV VEČINE

Osvojen komunistični popravek o znižanju električnih tarif

25-odstotno znižanje se nanaša na manjše gospodarske obrate - Danes pogajanja o delovni pogodbi mornarjev PIN

RIM, 14. — Danes je poslanska zbornica sprejela bistveni popravek zakonskega dekreta od 30. avgusta 1918, ki se nanaša na kreditne, fiskalne in socialno-zavarovalne ovrbe, da bi se okrepile investicije v industrijo, trgovino in obrt.

Med razpravo o petnajstem členu dekreta je komunistom uspelo, da so izglasovali popravek, ki predvideva znižanje električnih tarif za 25 odstotkov za potrošnike za industrijske, trgovske in kmetijske namene, ki imajo vgrajene zmogljivosti do 30 kW vključno za fiksno tako pri dvojnih tarifah. Ta člen se je nanašal na znižanje kreditne, fiskalne in socialno-zavarovalne ovrbe, da bi se okrepile investicije v industrijo, trgovino in obrt.

Petnajsti člen so obravnavali takoj v začetku razprave in je bilo prisotnih zelo malo poslancev, vendar niso bili prisotni poslanci levske centra, tako da so imeli komunisti trenutno večino. Naslednje popravke, ki so jih predlagali komunisti, pa niso več sprejeli. Demokristjanski načelniki skupine Sullo so se v tej zvezi jezi, češ da se danes istosčasno z glasovanjem tudi števila zasedanja več komit, kar naj bi bilo po njegovem razlog, da števila demokristjanski poslanci niso bili prisotni v zbornici dvorani.

Za vlado je finančni minister dejal, da vlada sprejema popravke, ker je v duhu celotnega zakonskega dekreta, da pa mora biti časovno omejen za dve leti. Obžaloval pa je tudi, da je zbornica sprejela popravke, katerega predhodno ni proučila posvetovalna komisija CI PE. Komunistična Barca pa je ugotovila, da se vlada vedno izgovarja s posvetovalnimi komisijami in tako dejansko odvrže odgovornost po lastnih zbornici. Glede sredstev pa je mnenja, da bo ENEL z lahko nadoknadil izgubo, če bo le rahlo zvišal tarife velikim industrijem, ki sedaj tako uživajo izredno ugodne tarife.

Sprejeti popravke ne zadeva državni proračun temveč dohodke ENEL, ki se bodo po predvidevanju zmanjšali za 56 milijard lir na leto.

Skupina liberalnih senatorjev je vložila zakonski predlog glede ločitve zakona. Osnutek je identičen osnutku, ki so ga vložili liberalni poslanci.

Tajnik KPI Longo in skupina ko-

U Tant o atomski nevarnosti

NEW YORK, 14. — Generalni tajnik OZN U Tant je danes govoril na imenitni Rockefeller ob podelitvi nagrad "atomi za mir". Nagrade so prejeli: švedski Eklund generalni ravnatelj atomske agencije, Američan Henry de Wolf Smith predstavnik ZDA v agenciji in Pakistanec Abdus Salam iz centra za teoretsko fiziko v Trstu.

U Tant je ob tej priložnosti dejal, da je začuden zaradi splošne indiferentnosti ob strahovitih perspektivah možnega atomskega spopada. Svet se je že navadil živeti v senci možnega totalnega uničenja. Zato je pozval veleisl na pogajanja o popolnem uničenju atomske oborožitve ter je podčrtal pomen pogodbe o nerazirjanju atomske oborožitve. Izrazil je upanje, da novi politični dogodki ne bodo preprečili ratifikacije pogodbe.

PARIZ, 14. — Francoski ministri predsednik Couve De Murville je na koslu, ki mu ga je priredil tednik "Realite" dejal, da lahko država intervenira, kadar gre za finančne operacije nacionalnega interesa. Dodal je, da se tega FIAT-Citroen in Michelin zavedajo, saj so podredile sporazum odobritvi obbeh vlad. V tej zvezi je dejal, da ne gre za neki zaprt nacionalizem, temveč za logično obrambo, kot se je na primer že zgodilo, ko se hotel nek francoski petrolejski družba sodelovati v Nemčiji.

NADALJEVANJE RAZPRAVE NA RAVNI DVEH VLAD

Černik v Moskvi na razgovorih o sporazumu o prisotnosti čet

Verjetno bodo umaknili pretežno število okupacijskih sovjetskih vojakov do 28. oktobra - V Pragi so se pojavili «stalinisti»

MOSKVA, 14. — Danes je prisel na uradni obisk v Moskvo češkoslovaški ministri predsednik Černik, katerega je na letališču Vnuukovo sprejel z vsemi častmi sovjetski vladni predsednik Kosigin. Takoj po prihodu je sovjetska agencija TASS sporočila, da se bo Černik razgovarjal o nekaterih vprašanjih, ki so povezana z vzdrževanjem moskovskih soorazumov.

Po vseh iz uglednih virov bo Černik razpravljal predvsem o sporazumu delnem umiku sovjetskih čet in ki bo istosčasno tudi formalno predvideval zadržanje določenega kontingenta sovjetskih čet «časno» na ozemlju CSSR. V bistvu naj bi šlo za nadaljevanje razgovorov, ki jih je imel Dubček 3. in 4. oktobra na partijski ravni in ki naj bi se sedaj vršili na ravni obeh vlad.

Govori se, da bi se umaknili do 28. oktobra, ko bodo proslavili petdeseto obletnico ustanovitve češkoslovaške republike, okrog 90 odstotkov vseh čet. Po drugih vestih pa naj bi našli kompromis tako, da bi ostalo okrog 70 tisoč sovjetskih vojakov v CSSR, medtem ko se s češkoslovaške strani vztrajali, da naj bi ostalo samo 50 tisoč, s sovjetske pa so bili mnenja, da naj bi ostalo 150 tisoč vojakov. Na vsak način pa gre za sedaj samo za razgovore med sovjeti in češkoslovaki in se uradno ne razpravlja o umiku čet ostalih držav varšavskega pakta. Rešiti bodo morali poleg tega tudi druga vprašanja, ki so povezana z vzdrževanjem in nastavitvijo okupacijskih čet, zaradi česar Černik sprejela sovjetski strokovnjaki. Tako so bili že prejšnji teden v Moskvi. V osredje pa stopajo tudi gospodarska vprašanja, o čemer bo razpravljala podpredsednica vlade Hamouz.

V Pragi in v nekaterih drugih krajih so dvignili glave stari stalinistični partijski funkcionarji, ki so bili do sedaj povsem izločeni iz javnega življenja, ki nimajo praktično nobenega vpliva in s slabimi pri ljudeh, ki pa nedvomno uživajo odkrito podporo okupacijskih sovjetskih oblasti. Tako je prišlo na pobudo Jodasa do stanka v hotelu nasproti tovarne CDK. Jodas je postal znan, ko je junija poslal «Pravdi» pismo, v katerem je trdil, da so resnični prijatelji Sovjetske zveze trerorizma.

Glavni govornik je imel Antonin Kapek, prijatelj Novotnega in katerega so odstranili iz vodstva podjetja CKD in z mesta namestnika člena prezidija CK v avgustu. Kapek je mnenja, da je položaj v partiji tako resen, kot še nikoli ni bil in to kljub temu, da se toliko govori o enotnosti. Navedel je konkretne primere pomanjkljivosti uradne politike od januarja dalje in kot glavno napako dejstvo, da se je skušalo odkriti podporo Sovjetske zveze. Glede gospodarstva pa se je po krivici kritiziralo pretežno klost in pojavilo so se nekatere neznanstvene teorije. Med drugim je tudi kritiziral nekatere člane centralnega komiteja in med njimi namizni Šmrkovskega in Ota Sika, ki sta skrbno dobrih namenov opogumila protisocialistične sile. Tudi Kapek je mnenja, da se je januarja ustvarilo ozračje «moralnega terorja» in da so partijski voditelji iskali podporo tiska, ki je objavljala ankete o njih pomanjstnosti.

Na sestanku je spregovoril tudi sovjetski polkovnik Koroletko, ki je dejal, da so bili nekateri sovjetski vojniki že tujaki 1945. leta in da sedaj vidi na njih obrazih isto veselje, isti nasmešek in da je ozračje podobno, kot je bilo 1945. Sovjetski polkovnik je dejal, da jim bodo pomagali okrepiti rezultate socializma v CSSR. Nato je nadaljeval, da so tudi sovjetski državljani za svobodo in demokracijo, da pa dajejo tem izrazom razredni pomen in da so na Češkoslovaškem zato, da pomagajo resničnim komunistom.

UBOJI IN ATENTATI V BRAZILJI

Ubit ameriški častnik učitelj tehnike mučenja

RIO DE JANEIRO, 14. — Val zločinov v Rio de Janeiru in okoli, ki ga brazilska policija pripiše skrivnostni «četi smrti», je v zadnjem letu povzročil smrt 140 oseb. Na žrtvah je policija čisto naša začetnica E.M. («Esquadra da morte» v portugalsčini). Zdi se, da gre za obratovanje med zločinom in kriminalno organizacijo, v mestu ter da so se ponovno sestali 12. oktobra. Menda so razpravljali o kotledarju nadaljnjih razgovorov in je bil narejen korak naprej, čeprav ostajajo še vedno odprta vprašanja.

DUNAJ, 14. — Georg Klotz je bil danes obsojen na 15 mesecev strogega poostrege zapor. Z njim je bila obsojena skupina nadaljnjih šestih oseb, zapletenih v razne atentate na Južnem Tirolskem. Tako je bil obsojen Klotzov pomočnik Wolfram Vlasak na 12 mesecev strogega poostrege zapor, nadalje Wolfgang Brieh na 12 mesecev, Alois Purkathofer na 8 mesecev, Edmund Eminger na 7 mesecev in Hermine Hütter na dva meseca.

Vsi obtoženci so najavili priziv pravi kazni, prav tako pa namerava vložiti priziv tožilec zaradi preizkušnje kazni. Po razglasitvi sodbe so vsi obtoženci in del občinstva zapeli himno Andreja Hoferja.

Sodnik je navedel kot olajševalno okoliščino dejstvo, da pravica za kaznijo stanje nima pogoja za dejanja, zaradi katerih so bili obtoženci obsojeni.

Klotzova žena Rosa, ki živi v Boenu, je zvedela za možovo obsojdo po radiu, vendar je ni nikomur priznala in se sploh ni nikomur priznala. Zena, ki ima šest otrok, stanuje v centru Boena in ima ne-

na, da naj bi ostalo 150 tisoč vojakov. Na vsak način pa gre za sedaj samo za razgovore med sovjeti in češkoslovaki in se uradno ne razpravlja o umiku čet ostalih držav varšavskega pakta. Rešiti bodo morali poleg tega tudi druga vprašanja, ki so povezana z vzdrževanjem in nastavitvijo okupacijskih čet, zaradi česar Černik sprejela sovjetski strokovnjaki. Tako so bili že prejšnji teden v Moskvi. V osredje pa stopajo tudi gospodarska vprašanja, o čemer bo razpravljala podpredsednica vlade Hamouz.

V Pragi in v nekaterih drugih krajih so dvignili glave stari stalinistični partijski funkcionarji, ki so bili do sedaj povsem izločeni iz javnega življenja, ki nimajo praktično nobenega vpliva in s slabimi pri ljudeh, ki pa nedvomno uživajo odkrito podporo okupacijskih sovjetskih oblasti. Tako je prišlo na pobudo Jodasa do stanka v hotelu nasproti tovarni CDK. Jodas je postal znan, ko je junija poslal «Pravdi» pismo, v katerem je trdil, da so resnični prijatelji Sovjetske zveze trerorizma.

Glavni govornik je imel Antonin Kapek, prijatelj Novotnega in katerega so odstranili iz vodstva podjetja CKD in z mesta namestnika člena prezidija CK v avgustu. Kapek je mnenja, da je položaj v partiji tako resen, kot še nikoli ni bil in to kljub temu, da se toliko govori o enotnosti. Navedel je konkretne primere pomanjkljivosti uradne politike od januarja dalje in kot glavno napako dejstvo, da se je skušalo odkriti podporo Sovjetske zveze. Glede gospodarstva pa se je po krivici kritiziralo pretežno klost in pojavilo so se nekatere neznanstvene teorije. Med drugim je tudi kritiziral nekatere člane centralnega komiteja in med njimi namizni Šmrkovskega in Ota Sika, ki sta skrbno dobrih namenov opogumila protisocialistične sile. Tudi Kapek je mnenja, da se je januarja ustvarilo ozračje «moralnega terorja» in da so partijski voditelji iskali podporo tiska, ki je objavljala ankete o njih pomanjstnosti.

Na sestanku je spregovoril tudi sovjetski polkovnik Koroletko, ki je dejal, da so bili nekateri sovjetski vojniki že tujaki 1945. leta in da sedaj vidi na njih obrazih isto veselje, isti nasmešek in da je ozračje podobno, kot je bilo 1945. Sovjetski polkovnik je dejal, da jim bodo pomagali okrepiti rezultate socializma v CSSR. Nato je nadaljeval, da so tudi sovjetski državljani za svobodo in demokracijo, da pa dajejo tem izrazom razredni pomen in da so na Češkoslovaškem zato, da pomagajo resničnim komunistom.

UBOJI IN ATENTATI V BRAZILJI

RIO DE JANEIRO, 14. — Val zločinov v Rio de Janeiru in okoli, ki ga brazilska policija pripiše skrivnostni «četi smrti», je v zadnjem letu povzročil smrt 140 oseb. Na žrtvah je policija čisto naša začetnica E.M. («Esquadra da morte» v portugalsčini). Zdi se, da gre za obratovanje med zločinom in kriminalno organizacijo, v mestu ter da so se ponovno sestali 12. oktobra. Menda so razpravljali o kotledarju nadaljnjih razgovorov in je bil narejen korak naprej, čeprav ostajajo še vedno odprta vprašanja.

DUNAJ, 14. — Georg Klotz je bil danes obsojen na 15 mesecev strogega poostrege zapor. Z njim je bila obsojena skupina nadaljnjih šestih oseb, zapletenih v razne atentate na Južnem Tirolskem. Tako je bil obsojen Klotzov pomočnik Wolfram Vlasak na 12 mesecev strogega poostrege zapor, nadalje Wolfgang Brieh na 12 mesecev, Alois Purkathofer na 8 mesecev, Edmund Eminger na 7 mesecev in Hermine Hütter na dva meseca.

Vsi obtoženci so najavili priziv pravi kazni, prav tako pa namerava vložiti priziv tožilec zaradi preizkušnje kazni. Po razglasitvi sodbe so vsi obtoženci in del občinstva zapeli himno Andreja Hoferja.

Sodnik je navedel kot olajševalno okoliščino dejstvo, da pravica za kaznijo stanje nima pogoja za dejanja, zaradi katerih so bili obtoženci obsojeni.

Klotzova žena Rosa, ki živi v Boenu, je zvedela za možovo obsojdo po radiu, vendar je ni nikomur priznala in se sploh ni nikomur priznala. Zena, ki ima šest otrok, stanuje v centru Boena in ima ne-

Vsi obtoženci so najavili priziv pravi kazni, prav tako pa namerava vložiti priziv tožilec zaradi preizkušnje kazni. Po razglasitvi sodbe so vsi obtoženci in del občinstva zapeli himno Andreja Hoferja.

Sodnik je navedel kot olajševalno okoliščino dejstvo, da pravica za kaznijo stanje nima pogoja za dejanja, zaradi katerih so bili obtoženci obsojeni.

Klotzova žena Rosa, ki živi v Boenu, je zvedela za možovo obsojdo po radiu, vendar je ni nikomur priznala in se sploh ni nikomur priznala. Zena, ki ima šest otrok, stanuje v centru Boena in ima ne-

Vsi obtoženci so najavili priziv pravi kazni, prav tako pa namerava vložiti priziv tožilec zaradi preizkušnje kazni. Po razglasitvi sodbe so vsi obtoženci in del občinstva zapeli himno Andreja Hoferja.

Sodnik je navedel kot olajševalno okoliščino dejstvo, da pravica za kaznijo stanje nima pogoja za dejanja, zaradi katerih so bili obtoženci obsojeni.

Klotzova žena Rosa, ki živi v Boenu, je zvedela za možovo obsojdo po radiu, vendar je ni nikomur priznala in se sploh ni nikomur priznala. Zena, ki ima šest otrok, stanuje v centru Boena in ima ne-

Požar na grški ladji v reškem pristanišču

REKA, 14. — Grška tovarna 1500-tonska ladja «Michaela», last družbe Christos Saris, na kateri je predčerašnjim ponoči v reškem pristanišču izbruhnil požar, je sicer rešena, toda je utrpela veliko škodo. Požar je uničil kolie, kabine za posadko in poveljniški most in vse naprave. Požar je izbruhnil v trenutku, ko se je ladja pripravljala, da izkrcava tovar. Na ladji je bilo 1000 ton magnezita, 427 ton kalofonije in tri tone bombaža. Požar je, kot kaže, izbruhnil nafti. Zaradi nevarnosti, da eksplozivno količino da se požar razširi na skladišče kalofonije, so pristanišče oblasti zaradi varnosti drugih ladij sklenile, da se ladja s pomočjo treh vlačilcev odvede do Omislija, kjer so jo na ugodnem mestu naselili in nadaljevali gašenje požara. Sreča je bila, da je bilo vreme mirno in da sta bila v pristanišču dva močna vlačila, opremljena z najsoodbejnejšimi vlačilci in gasilnimi napravami. Ladjo so danes pripeljali zopet v pristanišče. Ladjska posadka čaka v reških hotelih na osebe zavarovalne družbe in na lastnika ladje.

Požar v vojnem muzeju v Londonu

LONDON, 14. — Silovit požar je izbruhnil danes v prvih jutranjih urah v londonskem vojnem muzeju, v katerem je ohranjen dokumentarni material iz obeh svetovnih vojn. Zdi se, da je bil požar namerno povzročen. Preiskovalci Scotland Yarda so namreč našli v prtilnici ogromne stave, kjer je sedež muzeja, majhno in grob izdelano bombo, ki so jo neznanci verjetno s ceste vržili skozi okno v notranjost.

Požar sta bila pravzaprav dva: prvega so gasilci, ki so nemudoma prihiteli, v kratkem pogasili, drugi pa je izbruhnil, ko so gasilci že zapuščali poslopje. Ta je bil izredno silovit, takojšen nastop je vnel v gasilce pa je preprečil, da bi povzročil veliko škodo. Močno je poškodovalec iz kabin do knjig in več časopisov iz druge svetovne vojne.

V muzeju, ki je bil ustanovljen leta 1917, je bilo med drugim ohranjenih nekaj 90 tisoč knjig, nad štiri milijone slik iz obeh vojn in na tisoče metrov filma iz druge svetovne vojne. Med dokumenti, ki so najbolj priljubljeni obiskovalce, je tudi lista o predaji nacistov, ki so jo podpisali 4. maja 1945 pod vojaškim šotorom v Luneburgu.

Osvobodjeni trije od štirih ugrablencev

CAGLIARI, 14. — Banditi, ki so v petek ugrabili podjetnika Ticio, njegovega knjigovodjo Sardia ter brata in sestro Fancello, so pretekle noč izpustili Sardia ter Ramonda in Angela Fancello. Preiskovalni organi so že računali, da se bo to zgodilo. Banditi so bili očitno presenečeni, ko so podjetnika dobili v družbi s knjigovodjo, medtem ko so računali, da ga bodo srečali samega. In ker sta v sistem črpa prisila tam mimo brata in sestro Fancello, so morali banditi ugrabitve še niti. Vendar se jima ni nič hudega zgodilo. Angela Fancello je kot povedala, da so bili z njo zelo prijazni. Priznali so samo podjetnika Ticio.

Podpredsednik EGS v Beogradu

BEograd, 14. — Podpredsednik izvršne komisije evropske gospodarske skupnosti prof. Lj. Sandari je sicer razgovor v Beogradu o politični in socialni vprašanju Jugoslavije. Med obiskom, ki jo trajal do 19. oktobra, se bo sestala tudi s podpredsednikom skupščine Marjanom Brečjem in državnim tajnikom za zunanjo trgovino Grčicom. Po obisku Slovence bo predaval na inštitutu za zunanjo politično preučevanje.

V Bruslju je sedaj jugoslovanska vladna delegacija, ki jo jutri pričela pogajanja za sprejem dolgoročne trgovinske pogodbe z Evropsko gospodarsko skupnostjo.

Günther Grass Nobelov nagajenec?

STOCKHOLM, 14. — Današnji nepodaniški «Attornblad» pise, da je mnogo verjetnosti, da letos osvoji Nobelovo nagrado za književnost pisatelj iz Zahodne Nemčije Günther Grass. Nagrada bo dodeljena v četrtlet. Vsekar bo nagrado dobil najbrž kak pisatelj mlade generacije, dostajata list, ki omenja kot nadaljnja kandidata pesnika Jengenta Jenteksa, ki ima 35 let, ter ameriškega pisatelja Normana Mailera, ki jih pa ima še 45. Končno navaja list seznam še desetih možnih kandidatov, ki so: Angeli Robert Graves, Graham Greene in W. H. Auden, Irec Samuel Beckett, Francoise Claude Simon, Italijan Alberto Moravia, Cilenc Pablo Neruda, Južnoafričan Ezekiel Mphahlele ter Japonec Yasunari Kawabata.

AREZZO, 14. — Od 22. do 26. oktobra bodo v Arezzo nastopile gledališke skupine iz 11 evropskih držav na mednarodnem festivalu enodajnk. Udeležbo so prijavele skupine iz Holandske, Angije, Švedske, Francije, Jugoslavije, Španije, Romunije, ZR Nemčije, Švice, CSSR in seneza Italije. Iz Jugoslavije bo gostoval Dramski atelje Doma omladine Vračar.

Direktni televizijski prenos iz vesoljske ladje

CAPE KENNEDY, 14. — Na milijone ljudi z vsega sveta je danes

Arnaldo Pittoni govori na pokrajinskem kongresu PSU

Na kongresu tržaške federacije socialistične stranke

Resolucija o vprašanjih Slovencev v Italiji

V soboto zvečer so na kongresu tržaške federacije socialistične stranke predložili resolucijo o vprašanjih slovenske narodne manjšine v Italiji s predlogi za njihovo rešitev. Resolucijo so podpisale vse štiri struje, in se glasi:

Združena socialistična stranka, stranka delavcev, zagovornica svobode, enakopravnosti, demokracije in socialne pravičnosti državljanov, ne more spregledati vprašanja narodnih manjšin, ki živijo in delujejo v okviru italijanskih meja. Medtem ko se na pobudo in s sodelovanjem Združene socialistične stranke začnejo reševati vprašanja državljanov nemške narodnosti v Gornjem Poadižju, ni mogoče mimo dejstva, da slovenska narodna manjšina v deželi Furlaniji-Juljski krajini ni še doživela, da bi bile odstranjene politične, pravne in moralne ovire, ki ji preprečujejo stvarne perspektive svobode in demokratičnega razvoja skupnosti kot take, s svojimi izrecnimi narodnostnimi, kulturnimi in šolskimi, krajevnimi in zgodovinskimi značilnostmi.

Združena socialistična stranka je upoštevala obstoj teh še neresenih vprašanj slovenske narodne manjšine in je ta vprašanja vključila v okvir svoje vsakodnevne praktične politične dejavnosti na občinski, pokrajinski in deželni ravni. Smatra ji treba kot pozitivno vrsto praktičnih dosežkov, katere je socializem v Trstu in Gorici uspešno pridobil za Slovence v teh zadnjih letih, z nenehnim bojem proti nacionalističnim in konservativnim silam, ki vztrajajo na šovinističnih stališčih.

Predvsem je treba upoštevati zelo pozitivno dejstvo, da so se nasproti tržaškim in goriskim Slovincem delno ublažili, čeprav ne popolnoma izginili, nacionalistični in šovinistični predsodki, ostanek žalostne preteklosti, v zvezi z njihovim vključevanjem v krajevne, pokrajinske in občinske vladne organe. Prekinila se je tako ločenost, v katero so potisnile tržaške in goriske Slovence že v preteklih stoletjih politične in gospodarske sile, ki so imele hegemonijo nad krajevnimi javnim življenjem. Z druge strani je pozitivna cela druga vrsta pridobitev, ki so jih socialisti izbojevali za tržaške in goriske Slovence: določena vključitev pripadnikov slovenske manjšine v javne urade, delno priznanje njihovega jezika, stvarna, čeprav še omejena pomoč slovenskim kulturnim ustanovam, teoretsko priznanje potrebe, da jim je treba priznati vse pravice na podlagi načel in ustavnih predpisov italijanske republike.

Toda Združena socialistična stranka, stranka delavcev, ki se bori za uresničenje socializma, ki temelji na demokraciji, svobodi in človečanskem sožitju med narodi, ne more tajiti dejstva, da to, kar je bilo doseženo v korist Slovencev v Italiji, še ne more zadovoljiti niti socialistov niti Slovencev.

Združena socialistična stranka je kot stranka delavcev mnenja, da v družbi, katere poglavitna temelja morata biti svoboda in demokracija, mora biti enakopravnost državljanov zajamčena vsem in v vsakem trenutku. V svobodni in demokratični družbi morajo državljanji bodisi kot posamezniki ali kot skupnost uživati vse pravice — ker pač izpolnjujejo tudi vse dolžnosti — brez kakršnihkoli omejitev. Vse ovire, ki bi pri tem nastale, je treba nemudoma odstraniti, ker je vsaka posredna ali neposredna tepana pravica napad na demokracijo in svobodo.

S temi predpostavkami je neovrgljivo dejstvo, da državljanji slovenske narodnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini pa nekatere osrednji in obrobni državni organi smatraj: samo za nacionalno izjavo, katero omejuje že utegnjen tolmachenje, ki se nanaša samo na odnose med posamezniki in ne priznava družbenih odnosov posameznikov z javnimi organi in ustanovami in obratno.

O vprašanju slovenskega jezika prevladuje prepričanje, da je to zasebna zadeva posameznikov, javni organi in ustanove pa ga uradno ignorirajo, ker v teh ustanovah, javnih in izvoljenih organih zahtevajo izključno uporabo uradnega jezika. Poleg tega se vedno veljajo zakonske določbe, ki strogo prepo-

vedujejo uporabo slovenskega jezika.

V javnih organih in ustanovah, ki delujejo na ozemlju, kjer živijo Slovinci, je težko, razen v redkih primerih, najti vodilne funkcionarje, ki bi bili odprte miselnosti, še težje pa je najti funkcionarje, ki bi znali ali govorili slovenski jezik.

Ureditev slovenske šole še ni popolna, čeprav je zakon o slovenski šoli začel veljati že pred več kot petimi leti. Stalež slovenske šole še vedno ni določen in šolska leta si sledijo, ne da bi bili razpisani natečaji. Toda najhuje je to, da zakon o slovenski šoli izrecno predvideva obstoj slovenskih šol samo v tržaški in gorški pokrajini, ne pa v videmski, kjer je znano, da živi precejšnje število Slovencev, ki do sedaj niso imeli nobenih možnosti, da bi razvili svoje narodne značilnosti in organske odnose z ostalim delom slovenske skupnosti v tržaški in gorški pokrajini. Poleg tega, tako kot je zasnovan, zakon o slovenski šoli ne daje nobenih možnosti dinamičnega razvoja same šole v skladu s potrebami sodobne družbe. Že nekaj let namreč Slovinci zahtevajo ustanovitve strokovnih šol. To ustanovitve pa odreja, sklicujoč se na protitež, ki jo italijanska država zahteva od tuje države, iz česar se poraja dvom, ali so Slovinci v Italiji res polnopravni državljani.

Neresena vprašanja slovenske narodne manjšine v Italiji pa z druge strani ni mogoče omejiti samo na uporabo materinega jezika, na udeležbo v ustanovah in javnih organih in na šolo. Tu gre predvsem za vse to, kar v sodobni družbi pritiče manjšinski, narodni skupnosti, ki živi v državi s skoraj enakomerno značilnostjo. Zdržena socialistična stranka ne more in ne sme prepušči tega vprašanja čustveni spontanosti, katero so žalostni zgodovinski dogodki, daljni in žal tudi bližnji, zagrelni z nevarnimi težnjami po starem pravilu pravice močnejšega. Zdržena socialistična stranka sama ne prikriva dejstva, da še vedno obstajajo subjektivne sile in objektivni položaji, ki delujejo v smislu raznarodovanja in asimilacije Slovencev. Proti temu stanju se mora Združena socialistična stranka upreti za ohranitev obstoja in za razvoj Slovencev kot posameznikov in kot skupnosti.

Zaradi tega je neovrgljivo, da je treba poleg jezikovnih vprašanj in vključevanja v javno življenje in šole, ustvariti za Slovence tudi ugodne pogoje za popoln narodnostni, politični, družbeni, gospodarski in kulturni razvoj.

Slovinci se morajo čutiti svobodne in enakopravne kot posamezniki in kot skupnost. Samo tako se bodo lahko s polno avtoriteto vključili v dejavnost države, se čutili nanjo navezani in je ne bodo smatrali kot začasnno bivaliče, temveč kot del, katerega so skupno s sodelujočimi italijanskimi narodnostmi pomagali graditi in bodo pomagali graditi ter prispevali, da bo vedno bolj napreden in omikani. Da se to doseže, pa je treba Slovincem zagotoviti možnost in sredstva, ki jim bodo omogočila organski razvoj. V tem smislu je treba urediti zadevo o uporabi jezika, ODPRAVITI VSE ZAKONE, ki Slovence postavljajo na raven drugorazrednih državljanov, po potrebi jih vključevati na ozemlju, na katerem živijo, na odgovorna mesta državnih, poddržavnih, deželnih in krajevnih ustanov, urediti njih šolske zadeve v vsej deželi, pomagati in podpirati njihovo kulturno dejavnost, podpreti tudi pobude gospodarskega značaja, spodbujati modernizacijo njihovega kmetijstva, pospeševati njihove stike z življenjem in kulturo sonarodnikov onstran meje, ker je še vsaka skupnost obojena na izkvaritev, če jo meja za vedno odtrga od življenja naroda kateremu pripada. Treba je poudariti voljo in v okviru človeških vrednot, na katere se sklicuje socializem ter v duhovnem humusu, ki ga bogati enakovrednost najbolj občutljive kulture na meji, kjer živijo Slovinci v Italiji, poiskati dialog in skupni jezik, ki naj bi obsegal hoteenje po združitvi raznih rasnih in razrednih ovir, ki jih je vsilila raznežitev, po odpravi lokalnega patriotizma na ravni gospodarskih interesov, po odpravi predsodkov in pokrajinskih kompleksov. Toda predvsem je treba ne samo s sredstvi pomoči in obrambe ampak tudi s političnimi metodami, prepričati vsakega posameznika, da priznava in priznava narodnostno in asimilacijo.

Za stvarno uresničenje navedenih misli pa se Združena social-

istična stranka ne more omejiti samo na navajanje abstraktnih načel in na to, kar je bilo doslej doženeženo, ampak mora stvarno delovati bodisi kot stranka v vladi bodisi kot stranka v opoziciji.

Stvarni predlogi, ki jih namerava Združena socialistična stranka pripraviti za rešitev teh izredno važnih vprašanj demokracije in svobode, so sledeči:

1. Predložitev zakonskega osnutka za ustanovitve parlamentarne študijske komisije za vprašanja slovenske narodne manjšine v tržaški, gorški in videmski pokrajini.
2. Predložitev zakonskega osnutka parlamentu za uradno priznanje uporabe slovenskega jezika v pokrajinah, kjer živijo Slovinci.
3. Zahteva, naj se določijo pristojnosti o slovenski narodni manjšini med državo in deželo Furlanijo-Juljsko krajino.
4. Predložitev zakonskega osnutka za odpravo vseh zakonskih ukrepov, ki so jih sestavili in odobrili v predfašistični in še bolj v fašistični dobi, v nasprotju s svobodnim, demokratičnim in enakopravnim razvojem Slovencev ter prilagoditev sedanje zadevne zakonske ureditve v smislu členov 3. in 6. republiške ustave.

Z delom v tem smislu in z vsemi potrebnimi posegi v korist Slovencev v Italiji, da se bodo čutili bolj svobodni, Združena socialistična stranka poudarja svoj socialistični in demokratični značaj in svoja najbolj veljavna načela v borbi za razredni internacionalizem. S tem ima tudi priliko, da dokazuje svojo vero v bratstvo med narodi in ljudstvi. S tem v veliki meri prispeva k utrditvi demokracije družbe v Italiji in k ugodnemu razvoju odnosov med bližnjimi državami, ker bo tako bolj moderna in svobodna slovenska narodna manjšina postala eden najvažnejših členov za dosego miru in bolj gotovega in krepkega sodelovanja na vzhodni meji Italije.

POSLEDICE MOTORIZACIJE

Stockholm se spreminja v mesto 21. stoletja

Polemike med urbanisti o «satelitskem» Skaerholmenu

Številne spremembe dokazujejo, da se švedska prestolnica Stockholm nahaja že na pragu 21. stoletja. To se opaža povsod, kjer se načrtujejo stare stanovanjske hiše in cele četrti. Po načrtih in zamislih strokovnjakov za arhitekturo, bo moral Stockholm leta 2000 popolnoma spremeniti svoje lice in vzhujše. Statistiki predvidevajo, da bo mesto šlo tedaj 2,3 milijona prebivalcev, se pravi še enkrat toliko kot danes.

Rastejo nova stanovanjska naselja. Po urbanističnem načrtu se gradijo vile in družinske hiše po gozdnatih bregovih, kjer jih zakrivajo brezovi in borovi gozdiki. Nastajajo nova stanovanjska naselja in «satelitska» mesta. Visoko proti nebu štrlijo samo stanovanjski «satelitski» in nebotičniki.

V verigi zadnjih stanovanjskih naselij je «satelitsko» mesto Skaerholmen. V zvezi z njegovo izgradnjo se je razveljavila ogorčena načelna polemika. Proti arhitektom in urbanistom, ki so pripravili načrte, so se dvignili strokovnjaki s tradicionalno usmeritvijo, ki so pozvali Švede v boj za obrambo starega Stockholma.

Stari zamisli mladim največ zata, ker gradbeni mrzlica ustvarja puščavo in ker se upoštevajo samo prometne in tehnične zahteve, zanemarija pa se funkcionalnost velenosti kot gospodarske in kulturne skupnosti. Če na takega načrtovanja je po mnenju tradicionalistov zelo visoka: to pomeni razpadanje skladnosti zraslega Stockholma na njegove sestavne dele, na razvijene četrti, to pomeni izgubo urbanistične skladnosti.

Svoje trditve dokazujejo s primerom Skaerholma. Zdi se, da je mesto izgrajeno izključno za šoferje avtomobilov. Razpazila je s 4.000 parkirnimi mesti, to da potrebo bi jih bilo zgraditi še 1.000. Kdor stanuje v Skaerholmenu se mora odredi iluziji da je prebivalec Stockholma. Med «satelitskim» mestem in pravo prestolnico sploh ne delujejo javni mestni prevozi.

Kritiki tadijo, da gre v tem primeru za abstraktno načrtovanje, ki je bilo opravljeno za «zeleno mizo» in da je nedemokratično.

Vse te kritike pa ne najdejo odmeva med prebivalci satelitske četrti, kjer ni, sodeč po videzu človeka, ki ne bi imel avtomobila.

Zato si mnogi zamisljajo Stockholm v bodočnosti kot mesto, kjer velika in široka avtocesta reže mestno celoto na zasebne četrti. Podlaga tej miselnosti so ocene o sedanjem in bodočem stanju motorizacije. Tradicionalisti se za obrambo starega Stockholma sklicujejo na večino prebivalstva, toda prav pri tem ne najdejo nobene opore. Na nedavnem zborovanju skandinavskih arhitek-

tov v Reykjaviku je danski arhitekt Arcander pojasnil to stanje z dejstvom, da si danes številne družine ne morejo privoščiti boljše stanovanja. Zato brez oklevanja namenijo denar za nakup avtomobila, za počitnice in za druge potrebe. Take družine se prevladujejo na švedskem. Se motorizirane ter se zato zadovoljuje s cenejšim stanovanjem v «satelitskem» naselju, pa čeprav to povzroča razpad starega mestnega središča.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Urejeno valovanje nemira narave

Giulio Celotto, ki razstavlja v galeriji ENDAS, živi in ustvarja v kraju Montebelluna nedaleč od Trevisa. Udeležil se je kot slikar že nekaterih deželnih in drugih razstav, ima pa za seboj študij arhitekture, kar je važno vedeti za pravilneje razumevanje njegovih del. Izvrsje jih namreč na velikih listih s posebnim načinom tempre, tako da niza in polaga, kot kamen na kamen pri gradnji stavbe, barvne dotike ploskve čopiča tesno drugega k drugemu.

Gre pa za postopek zamenjati z divizionizmom početnika tre struje, Parizana Serata, ali našega Grcharja ki sta nizala čiste osnovne barve, da bi se šle optično združile v zelene odtenke, kajti Celotto, v nasprotju z njima, nanaša le odtenke barv, da tako iz njih optično združuje prizaro nove učinke bolj migljajočega bleśka. V tem pa gre tako daleč, da navidezno gibljivost barvnih peg uporablja za ponazorjanje valujočih ljudskih množic. Potemtakem je v tem malo slikarsko odkritje, ki mu dovoljuje pristojne postavljati valovanje urejenega nemira narave na površinah svojih listov.

Zategadelj so poleg omenjenih slik mnogi, tudi podobe zelenja, travnikov in gozdov. Ponekod iz sredine teh barvnih mozaikov pridruženi a svetlih odtenkov zeleno-rumenih barv, pa sive igriva črna krivulja, ki se zdi za lik mlade žene, da tako podčrta kontrast razdrobljenosti in nasprotij obeh oblik žive narave. Kako se da izkoristiti navedena izraznost, dokazuje podoba z znamenitim okroglim in posemo stoječim zvonicom iz mesta Pise, ki v obdobju celotnega valovanja barv utemljeva njegovo statično nestalnost. Da pa je Giulio Celotto do tega likovnega izražanja došel po ovinkih, o tem pričajo nekatere barvno živahnostne podobe, kot npr. ona «Zvor cvetic» v kateri se že nakazuje, čeprav v širokih barvnih ploskvah, zdajšnji slikarjev način.

MILKO BAMBIC

TOREK, 15. OKTOBRA 1968

20.25 Rossini: «Semiramide».

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 11.35 Slov. narodne - 12.00 Bednikar: «Pravica» - 12.30 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba po željah - 17.00 Facciohjev ansambel - 17.35 Plošče - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Pianist Gherbizi - 19.10 I. Cankar: «Na peč» - 19.20 Južnoameriška glasba - 19.45 Moški vok. kvintet «Zarja» - 20.00 Sport - 20.35 Gluck: «Armida».

TRST

12.05 Trio Boschetti - 12.25 Treja stran - 13.25 Juke box - 13.40 Koncert.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutrjana glasba - 8.00 Prenos RL - 10.35 Pri-sluhimo jim - 11.00 Otroški kotiček - 11.15 Orkester - 11.30 Dnašnji pevci - 11.45 Vesela glasba - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.10 Za mlade poslušalce - 14.30 Glasbene šole - 15.30 Iz opretnega sveta - 17.00 Treja stran - 17.15 Poje M. Mathieu - 17.40 Ital. narodn. - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 J. Dorelli - 22.10 Orkester.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Popevke - 9.06 Zvočni trak - 10.05 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.05 Kontrapunkt - 13.25 Klub Adriano - 14.45 in 15.10 Nove popevke - 16.00 Program za najmlajše - 17.05 Glasba za mladino - 19.13 Roman

OVEN (od 21.3. do 20.4.)

Pri svojem delu ne računajte na kdove kakšna sočudenja. Odpravili boste spore, ki so v nasprotju z vašim načrtom.

BIK (od 21.4. do 20.5.)

Obstajajo imenitne možnosti, da si zagotovite podporo zelo vplivne osebe. Večer je primeren za prijateljska srečanja.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.)

Program, ki ste si ga postavili, je dober in pravičen. Vzemirjenost zaradi odnosov z ljubljeno osebo.

RAK (od 23.6. do 22.7.)

Zelo uspešno boste izkoristili svojo domiselnost in tehnično pripravljenost. Ne bodite preveč gospodoljubni.

LEV (od 23.7. do 22.8.)

Osredotočite svoje napore, da bi končno ven-

14.05 Glasbeno ustvarjanje mladosti - 14.25 Koncert lahke glasbe - 15.45 Jezikovni pogovori - 16.00 Vsa dan za vas - 17.05 Simf. orkester - 18.00 Aktualnosti - 18.15 V tistih na videzu - 18.45 Družina in čas - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Poje Stane Mancini - 20.00 Tom Stoppard: Albertov most - 21.15 Deset melodij - deset pevcev - 22.15 Jug. glasbena tribuna - 23.05 Literarni nokturno - 23.15 Orkestri in ansambli.

ITAL. TELEVIZIJA

12.30 Planet Zemlja - 13.00 Siliknice - 13.30 in 17.30 Dnevnik - 14.00 in 17.00 XIX. olimpijske igre - 16.30 Spored za najmlajše - 18.45 Spored za mladino - 19.45 Sport in kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 O'Neill: «Sveglia: e canta» - 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik. 21.15 Dokumenti zgodovine in kronike - 22.10 XIX. olimpijske igre.

JUG. TELEVIZIJA

14.25, 20.00 in 22.30 Poročila - 9.35 TV šol - 10.30 Angleščina - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 14.30 in 16.30 Olimpiada - 18.20 Risanka.

18.35 PRAZNIK NA KRASU

19.05 Kmetijstvo v slovenskem gospodarstvu - oddaja iz cikla V središču pozornosti - 20.30 Vijavaja - 20.40 Družnina prevarantov - film - 22.05 Vizija: baletna oddaja.

utegnili bi priti do nekega presenečenja.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ne računajte na pomoč drugih, oprite se predvsem na lastne pobude in zdrav razum, ki so povsem zadostni. Skušajte se odpočiti.

KOZOROČ (od 21.12. do 20.1.) Ne verujte očividnim vsem bodo omogočile uresničitev zanimivih načrtov. V čustvenih zadevah bodite bolj previdni.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne zapravljajte po nepotrebnem svojih energij, usmerite jih proti enemu samemu cilju. Utrujeni boste.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Skušajte napredovati postopno, zagotovljen vam je zanimiv uspeh. Vaša trenutna sreča je le bolj krhkoga znajna.

HOROSKOP

darje izpolnili program, ki ste si ga postavili. Ne povzročajte nepotrebnih spopadov.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Če je v vaših načrtih neko potovanje, dajte na njem zelo previdno. Prenehajte kar najhitreje z nekaterimi brezplodnimi razpravljanji.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Danes lahko ukrepite, ne da bi pri tem bili izpostavljeni kakim posebnim nevarnostim.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Bodite pripravljeni in budni, zaka-

Joško Črnjak: Med beneškimi partizani onstran Matajurja

31.

Komisar čete Mihelič Zmago me je poprosil, naj ga pospremim na njegov dom v bližino Trsta, kjer ga čaka žena in otroci, ki jih ni videl skoraj dve leti. Uslišal sem njegovo prošnjo, vzel neki star avto, kar smo pač imeli, in se odpeljal s šoferjem vred proti njegovemu domu.

Ta pot mi je ostala v grozljivem spominu. Vzdušje vse poti na območju tržaškega ozemlja so ob kraju ceste ležala še nepokopana trupla, čelade, zapušteni topovi, tanki, vozovi konji, mule — vse pomešano med seboj, vse to je nemo pričalo o grozotah preteklih dni. Bitka za Trst je terjala ogromno žrtev in nadčloveških naporov. Pogled na vse to razdejaje je vzbudilo v meni grozoto, čeprav sem bil priča prenekaterim bitkam. Sedaj sem šele spoznal, koliko nas je stala osvoboditev tega obmorskega mesta. Vsi trije smo ostali nemi, brez besed. Tiho smo nadaljevali pot v samo mesto in od tod na Zmago dom. Srečanje moža in očeta z družino se ne da opisati. Bile so solze veselja in radosti. Vse je navallilo na tega partizana, ki se je vrnil živ in zdrav k svoji družini. Tako je bilo ganljivo, da sem se moral umakniti. Čez nekaj časa so se pomirili in pripovedovanja ni bilo ne konca ne kraja. Tam smo prespali in drugo jutro smo se vrnil zopet v Trst, kjer smo imeli komando.

Točnega datuma se ne spominjam, zdi pa se mi, da je bilo zadnje dni maja, ko smo morali po navodilih vrhovnega štaba Jugoslovanske armade zapustiti zasedeno področje ter se umakniti v dolino Soče — na črto med Tolminom in Kanalom. Beneški bataljon je bil nastanjen v Avčah pri Kanalu, medtem ko je imel operativni štab svoj sedež v Kanalu. Matija Butala je tukaj prevzel komando I. bataljona, komandant in komisar tega bataljona pa sta prevzela dolžnosti namestnikov komandanta oziroma komisarja pri operativnem štabu za zap. Primorsko. Za namestnika komandanta Beneškega bataljona je bil imenovan Ivan Juk, za komisarja pa Čošt Stane. Prejšnji komisar Srečko Bernard, s katerim sva dolgo časa skupaj delala, je bil določen na drugo dolžnost. V juniju se je Beneški bataljon na ukaz operativnega štaba premestil v Gorico, kjer je ostal vse do formiranja odreda Jugoslovanske armade za I. stro, Trst in Slovensko Primorje, s sedežem v Trstu. S sestavo tega odreda je bil vključen tudi del enot operativnega štaba, ostali del pa v druge enote Jugoslovanske armade.

Na odredu sem delal kot oficir na propagandnem odseku. Menda v juliju 1945 leta se je štab odreda premestil iz Trsta v Kostanjevico na Krasi in od tod v Opatje selo.

Partizana v angloameriških zaporih — obisk

Nekega dne v poletju 1945 sem se pogovarjal z načelnikom štaba odreda in mojim bivšim komandantom OSZP majorjem Bavecem Franjem — Brankom, ki mi je najprej povedal, da je angl. vojska obveščevalna služba v Cedadu. Po stajalo mi je, da je neerodno, zato sem stopil do znane stare gostilne «Pri Janezu», kjer sem našel znanega garibaldinca Benetija Ernesa. Tobja, domačina iz Cedadu. V gostilni je bilo tudi več drugih garibaldincev, ki mi jih je Tobja predstavil. Po prisrčnem rokovanju z njim smo se vsedli za mizo in pričeli obujati spomine iz borbe. Med drugim smo obravnavali tudi zavezništvo oboroženega delavstva, da so kot oborožena sila postali zavora širjenju naprednih misli in akcije. Ob tej priložnosti so me obvestili, da bodo ob

sredoval pri štabu angloameriškega korpusa v Trstu, pod katero upravo je spadal tudi naš odred.

Naslednji dan sem srečal na štabu odreda Zdraviljevo zeno, ki mi je jokaje, z vso bolečino v srcu pripovedovala o tem žalostnem primeru. Povedala mi je, da so ga zaprli, ne da bi mu pojasnili vzroke za to in da ga je obiskala v zaporu. Ko sem se poslovil od nje in ji na njeno prošnjo obljubil v mejah možnosti svoje posredovanje, sem neprestano razmišljal o mojih dveh soborcih, ki so ju sedaj, namesto da bi ju zavezništvo odklikoval in izrekli zaslužen priznanje za njuno sodelovanje v borbi proti skupnemu sovražniku, aretirali in jima odvzeli svobodo.

«Kje je pri tem kaj logike?» sem si dejal in zopet mislil nanju. Zdelo se mi je, kot da ju vidim v ločenih celicah in da z njima prenašam duševni nemir, ki je zdaj postal njihov edini spremljevalec. Potlačil sem se šele takrat, ko sem o tem primeru govoril s prijateljem Milanom na odredu. Leta me je namreč prepračal, da bosta ob spuščenju iz zaporov v trenutku, ko bodo zavezništvo po opravljenih poizvedbah ugotovili, da sta pripadala Titovi vojski. Ta najin razgovor me je opogumil, nakar sem brž sklenil, da obiščem oba zapornika in da posredujem zanj pri angl. guvernerju v Cedadu.

Na prošnjo mi je načelnik odreda preskrbel dovolilnico pri štabu zavezniškega korpusa in ko sem dobil štiri dni izrednega dopusta, sem sklenil, da že takoj naslednji dan odpotujem v Cedad. V ta namen sem si dal očistiti in zlikati uniformo, da bi vsakomur onemogočil morebitne pripombe na račun mojega upanjanja videza. Se pred tem sem se dogovoril s šoferjem štaba odreda tov. Vičjickim Karlom, da me odpelje do Gorice, kamor je češče potoval privatno in službeno. Z njim sem se torej odpeljal do Gorice in od tukaj naprej z avtomobilom do Cedadu. Nekako ob deseti dopolni sem prišel v to mesto na Stolni trg. Bila je sobota. Nebo je bilo jasno, brez najmanjšega oblaka. In sonce je začelo pripekati. Na trgu je bil sejem. Na njem so kmetje in kmetice iz okoliških vasi ponujali bolj v manjših količinah kmetijske proizvode, potujoči obrtniki in trgovci pa svoje. Moram reči, da je bilo vsega skupaj bolj malo in je sejem v takšni luči nudil le žalostno sliko, ki je spominjala na vojno in na njene hude materialne posledice. Spremljal sem se kot trgu in si ogledoval ljudi. Zdel sem najti poznan obraz znanca ali domačina, ki je znal kaj povedati o razmerah v Benečiji po našem odhodu in kaj več o vzrokih, zaradi katerih sta bila zaprta moja soborca. Med tem časom so me nakupovalci in prodajalci kaj čudno spremljali s pogledi in med seboj šepetali — razumel sem, da se to nanaša name, saj sem bil edini v partizanski uniformi. Tudi midoščo so se ozirali za menoj in tako sem prav lahko sklepal, da sem postal zanimiva oseba za vse ljudi, ki so me takrat videli v Cedadu. Po stajalo mi je, da je kar nerodno, zato sem stopil do znane stare gostilne «Pri Janezu», kjer sem našel znanega garibaldinca Benetija Ernesa. Tobja, domačina iz Cedadu. V gostilni je bilo tudi več drugih garibaldincev, ki mi jih je Tobja predstavil. Po prisrčnem rokovanju z njim smo se vsedli za mizo in pričeli obujati spomine iz borbe. Med drugim smo obravnavali tudi zavezništvo oboroženega delavstva, da so kot oborožena sila postali zavora širjenju naprednih misli in akcije. Ob tej priložnosti so me obvestili, da bodo ob

večernih urah na živilskem trgu v mestu priredili garib

mexico 68

2. DAN 19. OLIMPIJSKIH IGER V CIUDAD MEXICU

**Kenijec Temu prva zlata kolajna letošnjih iger
Včerajšnji zmagovalci: Matson in Hines (ZDA)
Nemethova (Madž.) in Viscopoleanu (Rom.)**

Zmaga Golubničkega (SZ) v hoji na 20 km - Svetovna in olimpijska rekorda Hinesa (tek na 100 m) in Viscopoleanu (daljina) - Farčič deveti na 10.000 m, Urbančičeva šesta v metu kopja

Prvi zmagovalec letošnjih olimpijskih iger Kenijec Temu (10.000 m)

V prvi polfinalni skupini teka

izenačil italijanski državni rekord.	8. Schelter (NDR)	1
...	FINALE	

1. Golubnički (SZ)
2. Pedraza (Mehika)

SKIFF

BREG: Favento, Bertesina, Ko

Pri Brežanah smo tudi opazili majhen napredek. Ekipa ima že

S KISIKOM PROTI POMANJKANJU... KISIKA

Višina mehiške prestolnice le ni preveč nedolžna...

Razburjenje v Bonn
vedjo olimpijskih ig

Afrike, je bila celo v takem stanju, da so jo morali prenesti v bolj nevarnost, ni jo podcenjevala, pričevalna sredstva predsednika

goriji premagal Argentina Galindeza po točkah in se le uvrstil

2. kolo.	400 m ovire
100 m muški	
Cetrfinale	
1. predtek	
1. Miller (Jamajka)	10"1
2. Hines (ZDA)	10"1
3. Figueroa (Kuba)	10"2
4. Moreno (Čile)	10"3
1. predtek	
1. Hennig (ZRN)	4
2. Vanderstokk (ZDA)	5
3. Skomorokov (SZ)	5
4. Maldonado (Ven.)	5
2. predtek	
1. Dyrzak (Argentina)	4
2. Johnson (N. Zel.)	5
3. Cooper (V. Brit.)	5
4. ...	5

800 m moški

kjer grozijo z odpo-
er 1972 v Münchnu

1. Doubell (Avstralija)

7 finale so se uvrstile:
Rosendahl (ZRN) 654; Viscon

leanu (Romunija) 6.48; Berthels (Norveška) 6.48; Sarna (Poljska) 6.44; Sherwood (V. Britanija) 6.40; Booker (ZRN) 60.40; Lohmert (DR) 6.35; Barton (V. Britanija) 6.34; Tallseva (SZ) 6.30; Watson (ZDA) 6.30; Welczorek (NDR) 6.28.

FINALE

1. Viscopolean (Rom.) 6.28

"2	7. Miller (Kan.)	11
"3	3. skupina	
"6	1. Boyle (Avstralija)	11
	2. Bailes (ZDA)	11
	3. Peat (VB)	11
	4. Samotesova (SZ)	11

5. Quesada (Kuba)	1
6. Meyer (ZRN)	1
7. Akindele (Nig.)	1
4. skupina	
1. Kirszenstein (Pol.)	1

57 | 742"81 na peto mesto, se bosta

1. Danska	2. baterija	7'51'45"
-----------	-------------	----------

1. Holandska	3. Baterija	7'44"9
10GOMET		
Madžarska - Salvador		4'
Francija - Gvineja		3'
Mehika - Kolumbija		1'
Izrael - Gana		5'
ODBOJKA (ženske)		
Poljska - J. Koreja		3'

BOR - TOPEKA 48:47 (15:3)
BOR: Sancin 2, Fabjan 8, Rudes
Spacal 16, Starc 2, Hrovatin 9
Hrovatin V., Sirk 12.
TOPEKA: Vojtek, Rakitan 2, Giff

6 TOPEKA: Smith, Roister 8, Garlon
6 4, Burke, Werner 10, White, L
7 we 20, Kraus 3, Allocca, Clarke
SODNIKA: Violin in Superina
Trsta.
1 Tekma, ki sta jo odigrali eki

o. mehkost gibanja, posebno pri m

ban, Zonta (od 5' dr pl. Opara).
V zadnji nedelji, ki nas je še lo-

Lahko mirno rečemo pa da o prijateljski tekmi ni bi govori, saj je prišlo že v prvih minutah do grobsti s strani Sovodencev, obenem nadaljnem razvijanju tekme pa do stalnih medsebojnih obracunananih

tah na koš. Po točnosti strelav se je odlikoval črnc Lowe. Pri domačinih so se na splošno vsi dobro odrezali, razen nekatere

Na višku, je zaigral Sirk. V o
brambi je uspešno skakal na odbi
te žoge in preigral visoke in

ZAVADLAL

sti ne manjka. Vendar ni še vse. Predvsem manjkata elastičnost in

povezava med oddelki, in kar je tudi važno, igralci premalo obvladajo žogo. Te in razne manjše pomanjkljivosti pa bodo sčasoma odpravili, kajti igralci so v nedeljo dokazali, da so znajo napravit mnogo več. Vendar se tu ponovno poraja vprašanje igrisca, ki še ni rešeno. Še vedno morajo trenirati

prisel do brežanskih vrat in je zamudil izredno priložnost, kajti Favento je akrobatsko ubranil njegov strel.

Tri minute pozneje so izvedli ponovno Sovodenjici akcijo Černek in

Tudi Brežani so postajali vse bolj nevarni in so večkrat za las zgrešili zadetek.

glavo, Loki

